

A Magyar Pszichológiai Társaság LGBTQ+ Szekciójának állásfoglalása az azonos nemű párok által nevelt gyermekek pszichés jólléte kapcsán

Jelenleg Magyarországon nem érhető el megbízható, pontos statisztika az olyan családok számáról, amelyben a szülők valamilyen szexuális kisebbséghez tartoznak. A Háttér Társaság legutóbb 2016-ban végzett felmérést¹ az úgynevezett szivárványcsaládok magyarországi helyzetéről, 1200 LGBTQ+ ember megkérdezésével. Eredményeik alapján a 26 éven felüli válaszadók 21%-a szülő, vagy társszülő volt a megkérdezés pillanatában, továbbá a gyermeket nevelők 40%-a eleve azonos nemű párjával közösen vállalt gyermeket (korábbi kutatásokban nagyobb volt azok aránya, akik korábbi, heteroszexuális kapcsolatukban vállalt gyermeküket nevelték együtt azonos nemű párjukkal).

Ezek az eredmények is azt mutatják, hogy ezek a családok léteznek, sok esetben a biztonságos szülőséget lehetővé tevő jogi biztosítékok és struktúrák részleges vagy teljes hiányában. Nehezen megbecsülhető, hogy hány száz, vagy épp hány ezer gyermek nevelkedik jelenleg is szivárványcsaládban.

Az azonos nemű párok gyermeknevelési alkalmassága kapcsán több előítélet is létezik². Az egyik leggyakoribb ilyen vélekedés, hogy az ilyen családokban nevelt gyermekek nemi és szexuális fejlődése sérülést szenved (pl. lesbikus szülők esetén abból fakadóan, hogy a szülőpár egyik tagja sem férfi). További vélekedés, hogy az azonos nemű párok által nevelt gyermekek egyéb pszichés fejlődési területeken (pl. önértékelés, megküzdési készségek stb.) hátrányt szenvednek amiatt, hogy nem heteroszexuális szülőpár neveli őket. Egy harmadik gyakori vélekedés azt tartja, hogy az azonos nemű szülők által nevelt gyermekek társas beilleszkedése szenved sérülést, mivel szüleik miatt fokozottan ki vannak téve diszkriminációnak, bullyingnak (piszkálódásnak), kortársbántalmazásnak.

Az imént felsorolt vélekedések, illetve általában véve az azonos nemű szülőség gyermekekre gyakorolt hatásának vizsgálatára több száz különböző minőségű és különböző méretű kutatás történt az 1990-es évek eleje óta (ekkortájt indultak az első hosszmetzeti, nagyobb mintás vizsgálatok lesbikus szülők által nevelt gyermekek követésével). A jelenleg hozzáférhető nemzetközi szakirodalmak, kutatási összefoglalók ismeretében leszögezzük, hogy jelenleg nem áll rendelkezésre megbízható, megismételt bizonyítékokkal alátámasztott kutatás, amely igazolná a fent említett előítéletek, vélekedések bármelyikét.

A jelenlegi, tudományos bizonyítékokon alapuló szakmai konszenzus a pszichológia, pszichiátria és gyermekorvoslás területén – melyet a Magyar Pszichológiai Társaság LGBTQ+ Szekciója is oszt – a következő:

1. Az LMBT családokban nevelkedő gyermekek lelki nehézségei annyiban függenek össze a szülők szexuális orientációjával vagy nemi identitásával, amennyiben a kisebbségi orientációt és identitást a közösség stigmatizálja, ezáltal a gyermek családjá miatt zaklatás, kiközösítés, nyílt vagy burkolt agresszió áldozata lesz.
2. Az LMBT családok gyermekei, csakúgy, mint a heteroszexuális párok által nevelt gyermekek, akkor lesznek egészségesek, jól alkalmazkodók, ha családjuk támogatja őket, szeretettel neveli és gondoskodik a szükségletekről. A szülők szexuális orientációja nem befolyásolja negatívan a felsorolt nevelési változókat.

---

¹ *Azonos nemű szülők és gyermekeik. Szivárványcsaládok helyzete 2016-17. Kutatási beszámoló* (2017). Háttér Társaság, Budapest. <http://hatter.hu/tevekenysegunk/kutatasok/szivarvanycsaladok-helyezete-2016-2017>

² Paige, R. U. (2005). Proceedings of the American Psychological Association, Incorporated, for the legislative year 2004. Minutes of the meeting of the Council of Representatives July 28 & 30, 2004, Honolulu, HI. Retrieved November 12, 2019, from the World Wide Web <http://www.apa.org/governance/>.

3. Az egyes kutatásokban talált alacsonyabb jólléti mutatókat a kutatók nem a család szexuális orientációjával, hanem sokkal inkább társadalmi kirekesztettségével, pl. a házasság védő funkciójának hiányával hozzák összefüggésbe. Azokban az országokban, ahol az azonos nemű partnerek összeházasodhatnak, a családok sokkal nagyobb jogi és társadalmi védeltséget élveznek, amelyből természetesen az általuk vállalt, örökbefogadott gyermekek is profitálnak.

Mindezek alapján a Magyar Pszichológiai Társaság LGBTQ+ Szekciójának pszichológusaiként, illetve pártoló tagjaiként a következő megállapításokat tesszük:

Támogatunk minden olyan kezdeményezést, ami a Magyarországon szívirányúcsaládokban nevelkedő gyermekek és szüleik (biológiai és nevelő) jogi helyzetét rendezni hivatott annak érdekében, hogy növelje az ilyen családokban nevelkedő gyermekek biztonságát, életük és családjuk életének stabilitását. Ilyen jogi lépés például a partner gyermekének örökbefogadásához való jog.

Továbbá támogatunk minden olyan kezdeményezést, amely a nem heteroszexuális emberek örökbefogadási jogegyenlőségét hivatott segíteni, csökkentve az ellátórendszerben beszámoló alapján tapasztalható diszkriminációt, hátrányos megkülönböztetést.

Ellenzünk minden, az egyén vélt vagy valós szexuális orientációja és/vagy nemi identitása alapján történő hátrányos megkülönböztetést gyermekelhelyezési, láthatási, gyámsági kérdésekben.

Tekintettel arra, hogy nem áll rendelkezésre tudományos bizonyíték arra nézve, hogy a szülők szexuális orientációja és/vagy nemi identitása bármilyen módon befolyásolná az általuk nevelt gyermek nemi, szexuális, pszichés és/vagy fizikai fejlődését, társas beilleszkedését, ellenzünk minden olyan pszichológiai, pszichiátriai és gyermekorvosi szakmai álláspontként megfogalmazott véleményt, amely bizonyítékok hiányában ennek ellenkezőjét állítja.

Mindemellett tisztelettel kérjük a témában nyilatkozó szakembereket, kollégákat, hogy mielőtt szakmai álláspontjukat kialakítják, tájékozódjanak az elérhető szakirodalmakban, hogy a Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexének Szakszerűség alapelvét, illetve a Szakszerűség követelményeit (PSZEK, 3. pont, 2004) szem előtt tartva, csak szakmailag megalapozott véleményt fogalmazzanak meg.

Jelen nyilatkozatnak nem célja, hogy átfogó leírást adjon az élet és társadalom minden területével kapcsolatban, amelyek relevánsak lehetnek az LGBTQ+ emberek életminőségének javításához. Az LGBTQ+ emberekkel kapcsolatos emberi jogokról és szakpolitikai ajánlásokról részletesen tájékozódhat a bibliográfiában található, nemzetközi szervezetek által és nemzetközi találkozókön létrehozott nyilatkozatokból és ajánlásokból.

Felhasznált, illetve a további tájékozódáshoz ajánlott olvasmányok:

Amato, P. R. (2012). The well-being of children with gay and lesbian parents. *Social Science Research*, 41(4): 771-774.

Azonos nemű szülők és gyermekeik. Szívirányúcsaládok helyzete 2016-17. Kutatási beszámoló (2017). Háttér Társaság, Budapest.

<http://hatter.hu/tevekenysegunk/kutatasok/szivarvanycsaladok-helyzete-2016-2017>

Borgos Anna (2011). Diskurzusok a kétanyás családokról. Kutatások és közbeszéd. In: Takács Judit (szerk.): *Homofóbia Magyarországon*. L'Harmattan, Budapest.

- Farr, R. H. (2017). Does parental sexual orientation matter? A longitudinal follow-up of adoptive families with school-age children. *Developmental Psychology*, 53(2): 252.
- Gartrell, N. & Bos, H. (2010). US National Longitudinal Lesbian Family Study: Psychological Adjustment of 17-Year-Old Adolescents. *Pediatrics*, 126(1): 28–36.
- Goldberg, A. E. & Frost, R. L. (2019). Sexual Minority Parent Families. In J. E. Pachankis - S. A. Safren (Eds.): *Handbook of Evidence-Based Mental Health Practice with Sexual and Gender Minorities*. NY: Oxford University Press, 115-148.
- Golombok, S., Mellish, L., Jennings, S., Casey, P., Tasker, F., & Lamb, M. E. (2014). Adoptive gay father families: Parent–child relationships and children's psychological adjustment. *Child Development*, 85(2): 456-468.
- Istar Lev, A. (2010). How queer! The development of gender identity and sexual orientation in LGBTQ-headed families. *Family Process*, 49(3): 268-290.
- Patterson, Charlotte (2005). Lesbian and Gay Parents and Their Children: Summary of Research Findings. In: *Lesbian and Gay Parenting. A Resource for Psychologists*. American Psychological Association, Washington, 5-22.
- Perrin, E. C., Siegel, B. S., & Committee on Psychosocial Aspects of Child and Family Health. (2013). Promoting the well-being of children whose parents are gay or lesbian. *Pediatrics*, 131(4): 1374-1383.
- Stacey, Judith – Biblarz, Timothy J. (2001) (How) Does the Sexual Orientation of Parents Matter? *American Sociological Review*, 2, 159-183.
- Tasker, Fiona (1999). Children in Lesbian-Led Families: A Review. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, 4, 153-166.
- What We Know. Public Policy Research Portal. Cornell University. Hozzáférés 2019. 11. 12., URL: <https://whatweknow.inequality.cornell.edu/>